

Francesc
Puigpelat

La medadora

Premi Carlemany
2018

Columna

FRANCESC PUIGPELAT
LA NEDADORA

VIII Premi Carlemany
per al Foment de la Lectura

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

PRIMERA EDICIÓ: MAIG DEL 2019

© FRANCESC PUIGPELAT VALLS, 2019

© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U., 2019

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-2517-9

DIPÒSIT LEGAL: B. 6.653-2019

FOTOCOMPOSICIÓ: TONI CLAPÉS

www.columnaedicions.cat

Govern d'Andorra

El jurat del VIII Premi Carlemany per al Foment de la Lectura està compost per joves d'entre catorze i setze anys de l'Escola Andorrana de Segona Ensenyança d'Encamp, del Col·legi Maria Moliner i del Liceu Comte de Foix.

Les obres candidates han estat preseleccionades per un comitè de lectura format per Joana Bonet Aguilà, Mireia Nogué Sánchez, Carme Pegalajar, Laia Aguilar, Maria Carme Roca i Glòria Gasch.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

De vacances a Turquia

Em dic Jane Dutton, vaig néixer a Manchester i, entre altres coses, sóc nedadora. Quan tenia a penes un parell de mesos, els pares em van dur a aquelles sessions de natació infantils que, durant una època, es van posar de moda, i suposo que ja aleshores vaig agafar el gust a l'aigua. Vaig començar a entrenar-me sistemàticament als cinc anys i a competir als sis. L'estiu que vaig fe els disset anys em preparava per al campionat britànic de natació, i aquest fet va influir decisivament en la tria del lloc on la meva família passaria les vacances.

—A mitjans de setembre —vaig declarar— he d'estar en plena forma.

Ho vaig anunciar a l'estudi de casa, mentre la mare remenava ofertes de viatges i hotels a internet.

—Entesos —va respondre el pare—. Doncs haurem d'allotjar-nos en un lloc on puguis entrenar-te de valent.

—Saps què he pensat? —va afègir la mare—. Que podríem anar a un *resort*, un d'aquells complexos turístics de luxe que hi ha escampats pel món. Sempre estan ben equipats i tenen una colla de piscines.

—Què et sembla, Jane?

—No és mala idea, però en quin indret del món exactament?

—No importa —va respondre la mare, amb una rialla—. Aquests *resorts* són com els McDonald's: n'hi ha arreu i tots són calcats l'un de l'altre.

Després de buscar i saltironejar una estona de web en web, vam localitzar un *resort* anomenat Ali Baba Dreams, situat a la costa de Turquia, molt a prop d'una ciutat anomenada Çeşme i de l'illa grega de Quios.

—Sempre he tingut ganes d'anar a Turquia! —va exclamar el pare.

—I el preu és baratíssim. Què et sembla, Jane?

—Insisteixo: he de poder entrenar-me.

—Cap problema —va respondre la mare—.

Guaita les fotos del web. Hi ha una piscina olímpica, de cinquanta metres, i quatre de més petites.

—Sense comptar que pots nedar al mar —va reblar el pare.

—Ja sabeu que no m'agrada nedar al mar!

Ho vaig declarar en to ferm i rondinaire.

I potser això és el més graciós, ara que l'estranya aventura que vaig viure a Turquia s'ha acabat. En aquell moment encara no ho sabia, però aquell estiu me'n faria un tip, de nedar al mar. Nedaria, m'entrenaria i fins i tot faria la travessia entre Çeşme i Quios, fent de guia a tres immigrants clandestins, tres iraquians que fugien de la guerra i estaven ansiosos per arribar al suposat paradís que és Europa.

Però no avancem esdeveniments. Torno a Manchester i a la pantalla de l'ordinador on revisàvem la informació sobre l'Ali Baba Dreams.

—A mi m'agrada —va afegir el pare—. És un nom exòtic i molt oriental.

—Què? És un nom xaró, cursi i barat —va replicar la mare, que mai no entenia les ironies del pare.

—Hi anem? —va insistir el pare.

—Sí.

—Entesos.

I de seguit vam fer la reserva.

El pare i jo hi romandriem durant un mes sencer, entre el 15 de juliol i el 15 d'agost. Ma mare hi vindria al final, només per deu dies, entre el 5 i el 15 d'agost.

Explicaré el perquè d'aquesta organització tan estranya. El meu pare, Michael Dutton, es pot permetre el luxe d'estar un mes sencer a Turquia perquè és professor d'economia aplicada a la Universitat de Manchester, i ja se sap que les vacances dels docents s'estiren com un xiclet. En canvi, ma mare, Martine Dennis, és periodista de la BBC, i no només té poques vacances, sinó que, sovint, li truquen mentre som a Nova York o a París i ha de marxar corrents per cobrir alguna informació a l'altra banda del món.

Va arribar el dia de marxar, ens vam enlai-

rar a Manchester i vam arribar quatre hores més tard a l'aeroport d'Esmirna. Des d'allà, un autobús ens va dur directe a Çeşme i l'Ali Baba Dreams. Com ja he avançat, es tractava del típic *resort* de luxe que els operadors turístics construeixen a llocs de platja dels països pobres i són més o menys iguals a tot arreu, sense que importi que estiguin emplaçats al Brasil, a Cuba, a Tailàndia o a Turquia. Sempre és el mateix plantejament: un immens complex hotel·ler amb habitacions i bungalows, amb supermercats i botigues, amb bars, restaurants, pubs, discoteques, piscines, parcs d'atraccions, parcs aquàtics i platja privada.

Cal destacar el darrer punt: la característica bàsica d'aquesta mena d'establiments és que els turistes mai (ho recalco, *mai*) no s'han de barrejar amb la població autòctona ni s'han de prendre la molèstia de sortir-ne per fer res. La platja de l'Ali Baba Dreams estava envoltada de tanques de ferro i marcada amb fites. No hi tenia accés cap ciutadà turc. La ciutat turística de Çeşme és a només vuit quilòmetres, amb els seus monuments, les seves platges públiques, els seus mercats i el seu

bigarrat color local, però els estiuejants del complex no necessitaven anar-hi per a res i, de fet, no hi posaven mai els peus.

El pare ho va definir en termes econòmics:

—Es tracta d'una economia autàrquica, és a dir, totalment separada de tot el que l'envolta.

La mare, que és periodista i sap com fer titulars, ho havia expressat millor:

—Deu ser una bombolla de turistes al mig de Turquia.

I era exactament així. L'Ali Baba Dreams era un paradís d'abundància i comoditat col·locat enmig d'un país pobre i més aviat atrotinat.

El pare i jo ens vam instal·lar en un bungalow amb cuina i dues habitacions, situat a mig camí entre la platja privada i la piscina olímpica. A la part de davant hi havia un porxo amb dues hamques, perfectes per fer-hi la migdiada a l'ombra de les palmeres.

Curiosament, l'únic vincle entre l'Ali Baba Dreams i el món que l'envoltava era la tele. El dia de l'arribada, després de sopar, el pare i jo vam seure una estona en una cafeteria i vam mirar

un informatiu. No es tractava d'un telenotícies turc, és clar, sinó de la BBC, en anglès.

La quarta notícia tenia aquest titular:

**Segueix la crisi dels emigrants
a la ciutat turca de Çeşme**

El pare, tot sorprès, va aixecar les celles i em va dir:

—Çeşme? Nosaltres som a Çeşme, oi?

—Sí. És molt a prop. Què passa?

—És aquesta desgràcia dels emigrants que fugen de les guerres de l'Iraq i Síria. Escolta...

Va callar i vaig seguir les informacions. La situació, molt resumida, era la següent:

L'empitjorament de les guerres a l'Orient Mitjà havia obligat a fugir de les seves llars més de dos milions de persones en els darrers mesos. Els emigrants havien travessat tot Turquia cap a l'oest i s'havien aplegat en algunes ciutats de la costa de la Mediterrània que són molt a prop d'illes que pertanyen a Grècia i, per tant, a la Unió Europea.

Desenes de milers de refugiats s'agombola-

ven a les localitats costaneres turques properes a les illes gregues de Lesbos, Samos, Quios, Kos i Rodes. Una de les destinacions preferents dels refugiats era Çeşme, perquè es troba a uns cinc quilòmetres, en línia recta, de Quios.

Els suburbis de Çeşme s'havien convertit en camps de refugiats que acollien, en condicions gairebé infrahumanes, milers de ciutadans sirians i iraquians que només esperaven l'oportunitat de creuar el mar en direcció a Quios, a bord d'una pastera o de qualsevol embarcació noliejada pels contrabandistes d'éssers humans.

Les imatges de la BBC eren patètiques. Els camps de refugiats omplien els suburbis de Çeşme. Es tractava d'àmplies extensions de tendes de campanya o simples recers de plàstic muntats sobre carcasses de fusta. No hi havia aigua corrent, ni clavegueres, ni higiene de cap mena, i els emigrants havien de sobreviure de la caritat d'unes quantes ONG que els proporcionaven una mica de menjar, bàsicament arròs i llet en pols. La tele va recollir les declaracions de Marie Colombani, una doctora francesa de Metges Sense Fronteres, que es queixava de la manca de diners i

afirmava que ja s'havien donat casos de desnutrició infantil.

Mentre la metgessa mostrava a càmera algunes fotos de nens esquelètics, em vaig fixar en un noi situat en segon pla. Era cepat però prim, tenia el cabell negre i rullat i uns ulls foscos que em van commoure, perquè expressaven allhora un dolor immens i unes ganes de viure més immenses encara. Quan va acabar l'entrevista amb la doctora Colombani, el noi va desaparèixer.

Però la impressió va ser tan forta que vaig intuir que tornaria a veure'l. No m'equivocava: aquell noi es deia Saïd Chukri i no trigaria a conèixer-lo en persona.

Quan va acabar la notícia, vaig comentar:

—És... increïble!

—Què vols dir?

—Que tota aquesta pobresa... Aquesta misèria... És molt a prop d'aquí. A Çeşme.

—És cert —va reconèixer el pare—. És el que té estiuejar a països del Tercer Món.

Va badallar i va continuar llegint el diari, indiferent. Vaig insistir:

—Però no trobes que és vergonyós?

—El què?

—Que hi hagi gent que viu en aquestes condicions. En ple segle XXI. I a quatre passes de l'Ali Baba Dreams!

—Sí que ho és, però no hi podem fer res.

—Per què?

—Perquè la situació política a l'Orient Mitjà està molt enverinada. Si intervens a l'Iraq per fer fora Saddam Hussein, malament perquè acaba en guerra civil. I si no fiques el nas a Síria per fer fora Bashar al-Assad, ells solets s'exterminen en una guerra civil. I si s'hi afegeix l'Estat Islàmic, embolica que fa fort.

—Però... tota aquesta gent pateix misèria. Tenen gana, no disposen de metges...

—No hi podem fer res —va respondre el pare, arronsant les espatlles—. Pensa que el context general és massa complicat. Són els governs d'Europa i dels altres països que han d'arribar a acords per...

El pare em va amollar un dels seus habituals discursos d'economista acadèmic. Ell ho mirava tot des del punt de vista d'alta política i acabava no adonant-se de la realitat: la gent malalta i els

nens patint gana que havíem vist a la BBC. El pare, acostumat a viure en idees abstractes, a penes percebia el patiment de persones concretes. És una cosa habitual a Europa: les famílies veuen les desgràcies de gent del Tercer Món des de la pantalla del televisor, però ho senten tan lluny que en cap moment es plantegen si hi podrien intervenir per evitar-les.

Jo mateixa, a Manchester, havia adoptat un munt de cops la mateixa actitud que el pare. Per a mi les notícies no es diferenciaven gaire d'una pel·lícula: tot ens arribava mitjançant la tele i formava part d'una certa manera d'entendre l'entreteniment. Un entreteniment rere l'altre, que acaba emmudint la veu de la consciència.

Però aquella nit, a l'Ali Baba Dreams, em vaig sentir inquieta i incòmoda després de les notícies. La veueta de la consciència? Segurament. Molt feble, encara. Molt asfixiada i soterrada per capes d'indiferència i vida regalada, però perceptible encara. I és que m'adonava d'un fet: els camps de refugiats eren a penes a uns pocs quilòmetres de l'hotel. En tindria prou amb un passeig de mitja hora per bescanviar, en

pocs minuts, el món luxós del turista europeu pel món sòrdid de l'emigrant siria.

L'endemà al matí ja havia superat el momentani atac de compassió pels emigrants. Vaig esmorzar tota sola i vaig passar un parell d'hores entrenant-me a la piscina olímpica. Vaig fer cinc quilòmetres de crol i cinc d'esquena i em vaig sentir satisfeta i en plena forma. Després d'un bon dinar i una migdiada, em vaig adreçar altre cop a la piscina, però no vaig arribar a llançar-m'hi.

Vaig aixecar la vista i vaig contemplar la platja de l'hotel, el mar lluent sota el sol de la tarda i, retallat a la llunyania, el perfil alterós d'una illa. Vaig deduir que es tractava de Quios, molt propera en línia recta. Quios pertanyia a Grècia i, per tant, era Europa.

De tant pensar en grans paraules geogràfiques, la piscina olímpica se'm va aparèixer minúscula. Què hi feia, anant i tornant desenes de vegades d'una punta a l'altra d'una piscina de cinquanta metres? Entre les noies de l'equip, d'entrenar-nos en dèiem «comptar rajoles». Era una descripció fidel: durant les hores i hores d'entrenament, no

hi havia altre passatemps que comptar les rajoles del fons. Era tan avorrit!

La idea em va assaltar com gairebé una evidència: per què no m'entrenava al mar, tan proper i atractiu? Dit i fet. Vaig baixar a la platja, em vaig endinsar al mar una vintena de metres i vaig començar a nedar. L'aigua era fresca, tònica i transparent. Els peixos anaven i venien en estols sobre el fons de roca, sorra i corall de colors. El mar estava encalmat i sense onades. En aquella bassa d'oli, nedava més de pressa que a la piscina, perquè en l'aigua salada el cos sura més i cada braçada dóna més impuls.

Vaig resseguir la platja cap a la dreta i vaig arribar a un promontori rocallós, coronat de garrics espessos i pins esvelts. A la punta del penya-segat hi havia un senyal en vermell i un logotip amb les paraules ALI BABA DREAMS, que anunciava la fi de la platja privada de l'hotel. M'hi vaig aturar per recuperar l'alè i reflexionar uns instants. Més enllà d'aquella fita, s'acabava la bombolla luxosa de l'Ali Baba Dreams i començava un món totalment diferent: la ciutat de Çeşme, la població turca, el soroll, la pobresa i

qui sap què més. M'arriscaria a creuar aquella ratlla invisible que em separava encara d'allò que és desconegut?

Sí. Em vaig arriscar. I, ara me n'adono, va ser la millor decisió que he pres a la vida.